

DÜNYA ESARETİNDEN AHİRET SELAMETİNE

Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn. l'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem:

a. Sapık Liderler ve Dünya Malına Bakış

إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأُئِمَّةَ الْمُضِلِّينَ

"İnnemâ ehâfu alâ ümmetî el-eimmete'l-mudillîn."

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl.

Revâihu Tirmizî, Sahîhun an Sevbân.

إِنَّمَا يَكْفِيكَ مِنْ جَمْعِ الْمَالِ خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ

"İnnemâ yekfîke min cem'il-mâli hâdimun, ve merkebun fî sebîlillâh."

Revâihu Tirmizî, Neseî, Beyhâkî, İbn Mâce, an Ebî Hâşim bin Utbe.

İnsanlar nasıl başlarının tesiri altındaysa, vücuda hâkim olan baştır. Baş bozuk olursa, yani kafası sakat olursa insanın, başı bozuk olursa azaların kıymeti yok. Azalar başa tâbidir. Baş nasıl hareket emrederse insana, azalar da aynı hareketi işlemek mecburiyetindedir adeta.

Vurur, kırar, döver. Şunu yapar, bunu yapar. Çünkü yukarıdan gelen, baştan gelen irade böyle.

Burada Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in de, “Ümmetimin üzerine en çok korktuğum şey muddil imamlardır.” Muddil imam, dalalette.

“Dalalette olan imamların ümmetimin başına geçişlerinden çok korkarım.”

Çünkü millet onlara tabidir. Onlar, mesela imamınız önünüzde, gerek caminin imamı olsun, gerek evinizin imamı olsun. İmamınızın hareketine bağlıdır, cemaatin hareketi. Bu daha başa kadar, yani reisicumhura kadar dayanır bu.

Onun için Cenâb-ı Hak hepimizin hem kendi başlarımızı hem de idareci başları iyi kimselerden nasip etsin...

"İnnemâ yekfîke min cem'il-mâli."

Şimdi bu hadis-i şerifi Muâviye *radıyallâhu anh* diyor ki:

Ben Hâşm b. Atebe'ye gittim.

Dayısı...

Baktım ki ağlıyor. Dedim ki:

“Neden ağlıyorsun? Bir sancın, sızın, ağrın, bir şey mi var? Yoksa dünyaya karşı olan hırsından dolayı dünyayı ele geçiremedin de onun için hırsından mı ağlıyorsun? Seni ağlatan şey nedir?”

Dedi ki:

“Hayır. Ne dünya hırsı ne de bir ağrım, sızım var. Hiçbir şeyim yok.”

“Ee, nedir öyleyse seni ağlatan?”

Dedi ki:

“Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, biz ona iman ederken, söz verirken iman üzerine ahd aldı Resûlullah bizden. Bu ahdi yerine getiremediğim için ağlıyorum.”

Dedi ki Muaviye *radıyallahu anh*:

“Neydi o ahit, Resûlullah senden aldı?”

Dedi ki:

"İnnemâ yekfîke min cem'il-mâli hâdimun ve merkebun fî sebîlillâh."

Kendim için değil dedi. Fî-sebillillâh olması. Sana bir hâdim ve bir de merkep yeter dedi. Binek yani.

Bir binek, zamanına göre. O zaman da at imiş, deve imiş. Bu zaman otomobildir, şudur. Bundan bir tanesi sana yeter. Bir hâdim, bir de binek sana kâfi. Onu da fî-sebillillâh kullanmak şartıyla, keyfin için değil.

Bu; Tirmizî'nin, Neseî'nin, İbn Mâce'nin, Beyhâkî'nin, Hâşım b. Atebe'nin oğlundan rivayetlerdir.

Allah kusurumuzu affetsin...

وَمَا عَدَا ذَلِكَ فَهُوَ مَعْدُودٌ مِنَ السَّرَفِ عِنْدَ أَهْلِ
الْحَقِّ

"Vemâ 'adâ zâlik." Bunun dışında olanlar nedir?

"Ma'dûdün mine's-serâfi inde ehl-i l-hak." Ehl-i hakkı göre bunun dışında olan varlıkların hepsi israftan ibarettir.

Ama şimdi Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*'in ashâbı gelse de bize, en fakirimizin evine gelse acaba halimiz nasıl olur ki?

Nasıl kendimizi bu israftan, bu yanlış ıırdan, "Bugün bunlar bir şey demeyin" ha. Çocuk

bize dün dut toplayıverdi de, tek tek topluyordu dut. Fakat baktım bir sepet dut olmuş. Tek tek toplanarakdan bir sepet dolmuş.

Bilirsiniz ki “Damlaya damlaya göl olur” derler. Bu da bizim tabirimiz zaten.

Evet, bir evi farz ediniz ki, on liracık bir masrafı var fazladan, israf, on liracık.

Fakat bir memleket için ne yapar bu?

Otuz üç milyon insan, otuz üç milyon lira yapar, birer liradan. Onar liradan üç yüz küsür milyon lira yapar. Bu yüz lira çıkarsa milyarlar olur. Bu memleket için büyük bir zayıttır. Evet, benim için bir şey değil.

Ne olur?

Evimdir. Beş yüz liralık, bin liralık şeyler koymuşum evime, fuzuli eşya. Ki bunlar ihtiyaçtan değil. Ama diyeceksin ki bugünün hayatına göre bunlar da lazım. Bu günün hayatı, o günün hayatıyla mukayese olmaz ki. Ama bu din hep bu dindir. Binâenaleyh şimdi bak, aşağıda gelecek bir vakıa:

Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* o gün için kesilen kurban etlerinin yenmemesini ve dağıtılmamasını emretti. Dedi ki:

“Düşman geliyor. Düşmana karşı erzak lazım. Bu etleri siz yer de dağıtırsanız düşman gelir burasını istila eder. Çünkü besleyecek başka kudretimiz yok, kaynaklarımız yok.” dedi

Bugün karşıımızdaki devletlerin varlıklarına bakınca, biz çok fakir bir insanlarız. Biz çok fakir insanlarız, onların karşısında böyle kedi gibi oynamaktan başka çaremiz kalmaz. Binâenaleyh, kendimizin varlığını toplayabilmesi için israfların ne kadar önüne geçmek imkansa, memleket çağında o israfları önleyip; devletimizi, milletimizi kudretlendirip gavurların boyunduruğundan (kurtarmak lazım).

Niçin onlardan para isteyelim?

Para istiyoruz ikide bir. “Paramız yok, bize yardım edin” diyoruz.

Ee, bizde para mı yok yahu?

İşte bizim israf paralarını toplarsak, onların on misli vereceği paradan çok para çıkar bizden.

Allah kusurumuzu affetsin...

b. İsrraftan Kaçınmak

Bak şimdi dinle altını:

إِنَّمَا هُوَ فِرَاشٌ لِلزَّوْجِ وَفِرَاشٌ لِلْمَرْأَةِ وَفِرَاشٌ
لِلضَّيْفِ وَفِرَاشٌ لِلشَّيْطَانِ

"İnnemâ hüve firâşün li'z-zevci ve firâşün li'l-mer'eti ve firâşün li'd-dayfi ve firâşün li'ş-şeytân."

Ravâhü İbn Heysem ibn Cüreyc an Makdisî an Sevbân radiyallahu teâlâ anhüm.

Bir adam gelmiş, soruyor. En ihtiyaç duyulacak.

Dedi ki:

"Bir yatak sana, bir yatak karına, bir yatak da misafir için... Üç yatak yeter sana" dedi.

"Biri sana, biri karına, birisi de misafir için evde üç yatağa ihtiyaç var."

Ve firâşün li'ş-şeytân. "Dördüncüsü şeytanadır" dedi. Yani israftandır, fuzulidir yani, şeytanın oraya girmesine sebep olur.

Bunun altından bilmem çıkabilmek bizim için mümkün müdür?

Allah hepimizi affetsin... Başka çaremiz yok.

Bedavadan affederse edecek. Yoksa biz hiç günah işlemesek bile, melek gibi olsak dahi yaptığımız bu israflar bize yeter. Yaptığımız bu israflar bize yeter.

إِنَّمَا الشُّؤْمُ فِي ثَلَاثَةٍ: فِي الْفَرَسِ وَالْمَرْأَةِ وَالِدَّارِ

"Inneme'ş-şü'mü fî selâsetin: Fî'l-ferasi ve'l-mer'eti ve'd-dâri."

Bu insanlar hayırsız tabir ettiğimiz cümrün mukabilinde olan bir söz.

"Lâ advâ velâ tiyarete." Meş'um olan, yani kendisine hayır olmayan şeyler, bu İslâm dininde yoktur. Çünkü ne olursa olsun, hayrihî ve şerrihî mina'llâhi teâlâ. Hayır ve şer hep Allah'tandır.

"Ee, bu ev bize uğursuz geldi, uğursuzluk şimdi. Bu ev bize uğursuzluk geldi. Bu atı aldık, uğursuz oldu. Bu kadın bizim evde uğursuzluk getirdi."

Bu hep dediğimiz şeyler. Bu bizim için caiz olan bir şeyler değil. Fakat bu anane olaraktan, insanlıkla beraber yürüyen bir şey bu şimdi. İnsanlık, Âdem aleyhisselam'dan beri bu bela ile geliyor. Bundan kurtarmayı mümkün bulamamışlar. Olmamış bundan kurtarmaya.

İşte başına bir şey gelir, bundan geldi der. Bir fenalık olur, şuna isnad eder, buna isnad eder. Bu isnadlar İslâm dininde hiç yeri yoktur. Çünkü İslâm dininde Allah Teâlâ Hazretlerinin dediğinin dışında bir şey olmaz.

Şimdi güzeltan ahlâk bahsedecek ileride. Güzeli ahlâk nedir diye soruyorlar.

“Güzeli ahlâk, kısa tabir ile Allah Teâlâ'nın gerek rıza ve gerek sıhhat halinde, yani sana verdiği bolluk ve senden aldığı darlık hallerine kulun razı olmasıdır.”

Varlık halinde “Ohh” keyif yerinde.

Bir de darlık hali gelir insana? Hastalık hali gelir, sıkıntı hali gelir. O zaman insan feryadı basar.

“Ne o? Neden bu kadar feryad ettin? Evvelce çok hayatından memnun oldun, gelirin vardı, varlığın vardı, iyiydin. Ee, bugün mukabil oldu, feryada lüzumu yok. Çünkü veren de Allah, alan da Allah.”

Onun için Esmâü'l-Hüsna, 99 zannedildi. Diyanet riyazeti'nin çıkardığı şimdi Esmâ-ül Hüsna isminde bir kitap elime geçti geçen gün.

99 tane, her sabah okuyoruz onu biz ama, kelimesini okuyoruz. O okuduğumuz

kelimelerin içerisinde *el-hâfıdur-râfi*, *el-bâsıtul-gâbut*, Allah'ın Teâlâ'nın isimlerindedir. *Hâfıd* ve *gâbut*.

Bast, kabız hâlleri.

Kabız hâli sıkar. Sıkılmaz. Daralır insan, dünya dar gelir insana. Koca dünya dar gelir. Seni sıkar, ötekini de rahatlandırır. Bir dünyadır ama, o ferahlık içerisinde, beriki de sıkıntı içerisinde. Onu sıkaran, berikinde de ferahlığı veren Allah'tır.

“Şu işi şöyle yaptım da ondan bu sıkıntı geldi.”

“Bir iki işi de şöyle oldu da bu genişlik de ondan geldi.”

Yok! Cenâb-ı Hak senin için bunu murat etmiş, bunu vermiş. Ötekine de bunu murat etmiş, bunu vermiş. Binâenaleyh haline razı olmak.

Hayır ve şer hallerine razı olabildin mi, ahlâk-ı hasene sahibisinden daha güzeli yok.

Yok, dediğim olmadı diyerekten kendini yersen, kendi kendini yersin. Başka hiçbir şey eline geçmez.

إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ

Inneme't-tâ'atü fi'l-ma'rûfi.

Taat; söz dinleme, itaat etme. Emre itaat, ancak marufta olur, isyanda olmaz. Yani günaha mucip olacak bir şeyi sana emrediyorlarsa;

“Ne yapalım emir karşısında kaldık, bunu yapalım (diyemezsin)”

Hayırlı işler emrediliyorsa onları yap.

Şimdi bu ashab-ı kiramı bir harbe yollamış Efendimiz. Başlarına da birisini reis seçmiş. Reissiz olmaz tabi ya, kumandan yani. O kumandan nedense kızmış cemaatine. Bir ateş yaktırmış,

“Atın bu ateşe kendinizi” demiş.

Neden?

“Ee, ben sizin amiriniz değil miyim canım?”

Ne dedi Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*?

“İtaat edin” dedi. “Edin işte itaat, atın ateşe” dedim diyor.

Sonra dediler ki, bu iş olmaz ya. Sorarız o zaman.

Dedi ki (Peygamber Efendimiz):

“İtaat, ancak marufta olur, isyanda olmaz.”

Çık minareye at aşağıya kendini.

“Emretti efendim.”

Eh cehenneme gidersin. Günahlara itaat caiz değil, ancak emirler hayırlara ise ne âlâ.

c. İmamın Koruyuculuğu

إِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتِلُ مِنْ وَّرَائِهِ وَيُتَّقَىٰ بِهِ فَإِنْ أَمَرَ
بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَدَلَ فَإِنَّ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرًا وَإِنْ أَمَرَ بِغَيْرِهِ
فَإِنَّ عَلَيْهِ وِزْرًا

"İnneme'l-imâmü cünnetün yukâtelü min verâihî, ve yüttakâ bihî. Fe-in emera bi-takv'allâhi ve adele, fe-inne lehû bi-zâlike ec-ran; ve in emera bi-ğayrihî, fe-inne aleyhi viz-ran."

İmamlar bir kalkandır. O önde, onun emri üzerine harpler yapılır. Ve onunla insan kendisini, memleketini korur.

Şimdi bu imamlar Allah Teâlâ'nın takvasıyla emreder ise de adalet ederlerse, onun için onlara ecir vardır. Bu adaletle hareket edip Allah'ın takvâsıyla emrettiklerinin dolayı mükafat alırlar. Dereceleri yükselir. Eğer bunun gayrısını yaparlarsa günahları üzerlerine

olur. Ama tebaaya düşen ona yine itaat. Günah, ona ait.

إِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ
فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكَوهُ وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ
أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ وَائِمُ اللَّهُ لَوْ أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ
مُحَمَّدٍ سَرَقَتْ لَقَطَعْتُ يَدَهَا

"İnnemâ ehleke'llezîne min kabliküm en-nehüm kânû izâ seraka fîhimü's-şerîfü terakûh, ve izâ seraka fîhimü'd-daîfü ekâmû aleyhi'l-hadd. Veymu'llâhi, lev enne Fâtımete binte Muhammedin serakat lekata'tü yedehâ."

Sizden evvel geçen kavimler, insanlar helâk oldular. Şu sebepten ki, sizden evvel geçen insanların helâkı şu sebepten oldu ki; onların içerisinde şerif olan, mevki itibariyle yüksek olan, servet itibariyle yüksek olan efendiler, bir hırsızlık yaparlarsa, *terekuh*, ona söz diyemezlerdi.

Ne yapalım?

Onu örtbas ederlerdi. Onun hırsızlığı meydana çıkmazdı şerifliği dolayısıyla. Yani mevki dolayısıyla.

Ve izâ seraka fîhimü'd-daîfü. Bir fukara, bir duafa, bir hırsızlığı o da yaparsa,

Ekâmû aleyhi'l-hadd. Onu derhal cezalandırırlar. Yapılması gereken kanuni emirler neyse, onları tatbik ederlerdi.

Ama veymu'llâh. Ben Allah'a yemin ederim ki...

Lev enne Fâtımete binte Muhammed. Kızım Fatıma dahi olsa eğer böyle bir şeyi istisar eder, yaparsa. *Serakat.*

Lekata'tü yedehâ. Onun elini, “Bu benim kızımdır” diyerekten bırakmam, elini keserdim. Yani biz eskileri gibi,

“Bunlar yüksek adamdır, bırakalım, duafaya tatbik edelim.” Yok.

“Kızım dahi bu çirkin hareketi yapmış olsa, demem kızımın eline de derhal, *lekata'tü*, keserdim. Siz de böyle yaparsanız, felah bulursunuz. Yapmazsanız, siz de ötekilerin felaketine uğrarsınız” demek.

Buhârî'nin, Müslim'ün, Ebû Dâvûd'un, Tirmizî, Neseî'nin, İbn Mâce'nin'in, Ahmed b. Hanbel'in, Hazreti Âişe'den rivayetidir.

إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ أَكُلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ وَأَشْرَبُ كَمَا

يَشْرَبُ الْعَبْدُ

*Innemâ ene abdün âkülü kemâ ye'külü'l-
'abdü ve eşrabu kemâ yeşrabu'l-'abdü.*

Şu Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'deki tevazuya bir kere bakılırsa insan yani utanmaktan başka çare bulamaz kendisinde.

“Ben peygamberim” demiyor, “Ben âbidim” diyor. *Ene âbdün.* Ben de sizin gibi bir kulum yani.

Âkülü kemâ ye'külü'l-'abdü. Abidler, köleler nasıl yerse ben de öyle yerim. Peygamberim diyerekten abidlikten dışarı çıkmam.

Ve eşrabu kemâ yeşrabu'l-'abdü. Abid nasıl içerse onlar gibi içerim ben de.

Kölelerin yedikleri gibi yer, kölelerin içtikleri gibi içerim. Çünkü abdin manası kölelik yani. abid, itaat edici kul.

Kul demek, yani kölelik değil mi?

Kulluk da bir köleliktir yani.

Bizler de hep Allah Teâlâ'nın kulu değil miyiz?

Kulu olduğumuz için kölesiyiz demektir. Ne derse onu yapmamız lazım. Köle demekten maksat, efendisine itaat etmeye memur bir adam demek.

Biz de Allah'a itaat etmek için memur olan kullarız. Efendimizin de diyor ki:

“Ben de bu kulluktan dışarda değilim. Peygamberim ama, Allah'ın en sevgilisiyim. Beni sizlerin üzerine meb'us olarak gönderdi, kitap verildi ama, kulluktan çıkarmadı beni yine.”

Bana sordu:

“Ey kulum seni hangi adla anayım?”

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ

Sübhânellezî esrâ bi-abdihî (17/İsrâ 1) dedi.

“Yâ Rab! Kulun olma şerefi bana kâfi. Senin kulun olma şerefi bana kâfi, başka şeref istemem.”

“Bey değilim, paşa değilim, beyefendi hazretleri değilim. Şehinşah hazretleri değilim.”

Eskiden bir çok lakap vardı böyle büyüklere mahsus yazılar yazılırken. O elkap yazılmadan altına yazı yazılmazdı.

Niçin?

İnsanların hoşuna gidiyor böyle medh-u sena sözleri. Halbuki Efendimiz diyor ki:

“Ben bir abdim, bir kulum, bir kul gibi yer, o kul gibi içerim.”

Şimdi burada Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* diyeceksin ki, o zaman hayat basit idi. O basit olan hayata Peygamber de uymuştu. Fakat bugün hayat üstün oldu. Bugün o hayatı memlekette tatbik etmek imkanı olmaz ki. Bugün sofraya kurulacak, işte masa kurulur. Tabaklar konur, ekmekler kesilir, yemekler tabaklarınıza konur. İşte nezaket itibarı; çatal, kaşık, bıçak konur falan. Eh orada tatlı tuzlu yenir.

Ama Resul-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* bunu yapamaz mıydı yani?

İki tahta bulup da bir masa çattıramaz mıydı?

Yani ilk devirde ama bu kadar bir şey de beceremiyor değillerdi. O güzel bıçakları yapan, o harp aletlerini yapan insanlar elbette bunları da yapabilirlerdi, bir masa yapabilirlerdi insanlar da.

Oturarak bir sandalye yapılamaz mı?
Oturarak yemek daha güzel olurdu.

Nasıl oturuyorlar?

Önüne bir şeyi vardı, deri, derisi vardı. O derisini yere koyar. Yemekleri, ekmekleri onun üzerindeydi.

Şimdi biz deriz ki:

Sofranın altına bizim bir, hiç olmazsa oturduğumuz halde de altına bir sofralık koruz şöyle şu kadar yükseklikte. Sinimizi de onun üzerine koruz ki, yemek aşağıda kalıp da, ekmeğin aşağıda kalıp da bir saygısızlık olmasın diyerekten bunu dedelerimiz icat etmiş. Soframızın altında bir kasnak dediğimiz, yahut ona benzer bir şey koymak âdeti gelmiş bugüne kadar.

Bugünkü gerici insanların yemeğini... O sofraya, masa işi ayrı. Bizim bile ekmekler, yemekler bizden aşağıya kalır diyerekten bir şey icat etmişiz kendiliğimizden. Ekmeğe hürmet icat ettik. Ekmeğe hürmeti Peygamber'den daha mı bilecektik biz acaba?

O yere koyuyordu da bize ne oldu da onu icat ettik?

İşte bidat dedikleri hani bir şey var ya. İşte bu da o bidattan birisidir. Ama bu bidatlar iki kısımdır.

Birisi böyle hareketlerdeki bidat. Bunlar oldukça mahfumdur.

Mesela camimizde halı bidattır. O zinetlerin hepsi bidattır. Bidattır ama işte bunlara gayet göz yumuluyor.

Minareler de bidattır. Biz gökteki meleklerle ses duyuracak değiliz ya. Caminin üstüne bir şey çıkar, duvarın üzerine bir çıkış yeri olsa, orada çıkar ezanımızı okuyabiliriz. Minareye de lüzum yoktur. O da bidattır ama, o da son zamanlarda mesela ihtiyaçtır diye yapılmış. Bunlar inşallah af kabulüne girer. Olmasa daha iyi ama, mümkün olmuyor.

d. Cenazeye Saygı

إِنَّمَا قُمْنَا لِلْمَلَائِكَةِ.

أَنَّ جَنَازَةً مَرَّتْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

فَقَامَ، فَقِيلَ:

إِنَّهَا جَنَازَةٌ يَهُودِيٍّ. قَالَ: ... فَذَكَرَهُ.

Innemâ kumnâ li'l-melâiketi. Bir cenaze geçiyormuş. O cenaze geçerken Efendimiz *sal-lallahu aleyhi ve sellem* ayağa kalkmış. Hani bizde de yapılıyor ya cenazeler kalkıp gidince. Bu ilk devirdeydi ama. Malum ya, hadis ve ayetlerde nasıl nâsîh mensuh var.

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ
مِثْلَهَا

Mâ nensah min ayâtin en nünsihâ ne'ti bi-hayrin minhâ ev mislihâ (Bakara Sûresi, 106. Ayet) ayet-i celîlesi ile maruf bazı şeyler var.

Cenâb-ı Hak evvelce onu emrettiği halde sonra onu kaldırıyor. Buna nâsîh, sonra evvelkine mensûh diyorlar.

Peygamberlerimizin de hallerinde bunlar vardır.

Şimdi ilk zamanlarında Peygamberimiz cenazelere kalkardı. O zaman dediler ki:

“Yâ Rasûlallah, bu Yahudi cenazesidir. Kalktığınız ayağa ama, bu giden Yahudidir” dediler. Dedi ki:

“Ben onun cenazesine kalkmıyorum. Bu cenazedeki melekler için kalkıyorum” dedi.

Sonra bu neshedildi. Cenazelere ayağa kalkmak caiz olmadı.

Bir cenazeyle beraber gidersin, gidersin. Gitmediğin takdirde cenaze geçer, geçer. Kalkmaya lüzum yok. Çünkü hayatı bitmiş insan. O hayattayken kalkıyor muydun ayağa?

Kalkmıyordun.

Ee, hayatına veda etmiş gidiyor, “Uğurlar olsun” dersin, gider.

إِنَّمَا سُمِّيَ الْخَضِرُ خَضِرًا لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى فَرْوَةٍ
بَيْضَاءَ فَإِذَا هِيَ تَهْتَزُّ تَحْتَهُ خَضِرَاءَ

"Innemâ sümmiyel-hadiru hadiran li-ennehû celese alâ fervetin beydâe, fe-izâ hiye tehtezzu tahtehû hadrâe."

Yeşillere yeşillik demek neden doğdu diyor. Yeşillenme, yeşillik. Çünkü Hızır *aleyhisselam*, adı Hızır. Hızır *aleyhisselam*, gayet kurak bir yere oturduğu vakitte kalkınca orası yemişil olurdu. O yeşillikten oraya oturanın Hızır olduğu anlaşılırdı. Bu söz oradan kalmış. Yani Hızır *aleyhisselam*'ın hayatının devamı da bundan anlaşılıyor.

Yani o Hızır bir tane değil. O Hızır her zaman böyle bizim gibi devreden bir insan. Bazı

ulemâ burada ihtilafli. Hızır'lık artık o zamandı, bitti diyorlar. Halbuki o Hızırlığın silsilesi de devam etmekte. Kıyamete kadar da bunlar devam edecektir böyle.

إِنَّمَا اسْتَرَّاحَ مَنْ غُفِرَ لَهُ. ابْنُ عَسَا كَرَّ عَنْ بِلَالٍ قَالَ:
قَالَتْ سَوْدَةُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَاتَ فُلَانٌ فَاسْتَرَّاحَ قَالَ:...

فَذَكَرَهُ

Inneme's-terâha men gufira lehû.

Efendimiz'e demişler ki, Filan adam öldü ve istirahat kavuştu. Allah rahatlık versin mezarında diyoruz ya. Öldü, kurtuldu, rahata kavuştu. Efendimiz diyor ki:

“Hayır.”

Inneme's-terâha men gufira lehû. Kim mağfiret olunduyorsa o yakayı kurtardı, o rahata düştü. Yoksa belanın daha belasına düştü. Eğer mağfiret olamadıysa, tövbekâr olamadıysa... Tövbe eder de kabul etmez Allah tabi. O da var işin içinde. Yani tövbe ettik de muhakkak Allah kabul etti de diyemeyiz. Dilerse kabul eder.

Şimdi burada bir şey daha var.

İnsan tövbe eder. Günahlar iki kısımdır. Birtakım günahlar vardır ki insanların kendi şahıslarına ait. Kendisi günahlara dalar, çok

günahları vardır ama kendisiyle Allah'ı arasındadır. Allah ile kendisi biliyor günahlarını, başkası bilmiyor. Kâh gözyaşları dökerekten sığıyor, iltica ediyor. Bunun mağfiret olunacağına şüphe yoktur. Fakat bir günahta var ki âlem-i örnek alıyor yapıyor. Herkes de biliyor onun yaptığını.

Diyor ki:

“Hoca efendi bunu yaptıktan sonra demek ki var bunun kaçamak yolu. Ben yaparsam ne lazım gelir” diyor. Öncü oluyor. Öncü olması dolayısıyla bunu ben yaptım; affettireceğim kendimi, başka ama... Ahmet, Mehmet bir sürü insanlar da benden örnek alarak onlar da bu işi yapmaya kalktılar.

Şimdi onların günahı ne yapacağız?

Onların günahı da yapana ait. Binâenaleyh yani sen kendi günahını affettireceksin ama onların günahını affettirmek daha zor olduğu için ikinci şık fenalık.

Onu için kötü şeylere kötü günahlara alet olmamak (lazım). Söz de uzayabilir ama, yer bunları açık konuşmaya müsait değil.

Bir insan bir cami yapar, iyidir güzel ibadetinde. Her gelenin ibadetinden, bu adam

beş yüz sene mi evvel nerden yaptırdıysa, beş yüz senedir defterine sevap işleyip duruyor bu adamın.

Allah Allah...

Bir insan şimdi buna mukabil bir kötü yer daha yapar. İnsanlar da orada bütün gün günaha girerler. Şimdi o adam ölmüştür, ölmüştür ama işte o bina durduğu müddetçe oradaki günahların hepsi o adamın da defterine geçer. Çünkü kötüye alet oldu. Allah ona para verdi, servet verdi, akıl verdi. Parayı nasıl kazanacağım diye düşündü. Kötü yoldaki para kazancını buldu ve onu yaptı. Binâenaleyh oradaki kazancı hem gayri meşru olmakla beraber oradan günahlara girenlerin günahları da o adamın defterine yazılır. Ne kadar bela yani.

Onun için, *Inneme's-terâha men ğufira lehû*. Ancak mağfiret olunan insan rahatlamıştır. Öldükten sonra rahatlık, mağfiret olunan insana ait. Yine altında bir hadis daha.

إِنَّمَا يَسْتَرِيحُ مَنْ غُفِرَ لَهُ

Innemâ yesterîhu men ğufira lehû. Bu da ondan.

e. Asıl İstirahat

Üçüncü bir hadis daha:

إِنَّمَا يَسْتَرِيحُ مَنْ دَخَلَ الْجَنَّةَ

"İnnemâ yestarihu men dehale'l-cennete."

İstirahat, ancak cennete girenler içindir. Cennete girdi ise rahatı buldu, yok giremediyse felaket işi artık. Şimdi bu mağfiret olunanlar da o da malum ya. Kabir ya cennet bahçesi olacak ya cehennem çukuru olacak. Bu yüzde yüz. Yüzde doksan dokuz değil, yüzde yüz. Ya insanın mezarı cennet bahçesidir ya da cehennem çukurudur. O da burada kazanılacak. Burada kabirdeki yerini cennet bahçesi yapabildiyisen ne mutlu sana. Yok bu dünya âlemdeki hayatında orasını cehennem çukuru yapabildiyisen ne yazık sana. Arkandan mevlüt okuturlar, hatimler ederler. Etsinler, hiçbir kıymeti yok. Çünkü orası cehennem çukuru. O cehennem çukurundan ne olacak?

Allah cümlemize uyanıklar nasip etsin de o felaketlere düşürmesin bizi...

إِنَّمَا سَمَّاهُمُ اللَّهُ الْأَبْرَارَ لِأَنَّهُمْ بَرُّوا الْأَبَاءَ
وَالْأُمَّهَاتِ وَالْأَبْنَاءَ كَمَا أَنَّ لِوَالِدَيْكَ عَلَيْكَ حَقًّا
كَذَلِكَ لِوَالِدِكَ

1785 "Innemâ semmâhumullâhul-ebrâra,
li-ennehum berrul-âbâ-e vel-ummehâti vel-
ebnâ-e. Kemâ enne li-vâlideyke aleyke hakkan
kezâlike li-veledike."

Ebrâr diyoruz ya, iyi insanlar. Birr sahibi.
İyilik sahiptir, hasenat sahiptir. Onlara biz
ebrâr dedik. "Innemâ semmâhumullâhul-
ebrâr. Allah teslim ediyor, ebrar'ı. Hasenatü'l-
ebrar, şu da var ama.

Hasenatü'l-ebrar, seyyiatü'l-mukarrebîn.
Şimdi iş bak ne kadar ayrılıyor insanlar. Senin
için hasenat. Çünkü iyi şeyler yapıyorsun, sen
ebrârdarsın. Ebrarsın, senin için iyidir bu. Fa-
kat senin üstündeki mevki sahibi için senin bu
hasenelerin günahıtan ibaret. Seyyiât-ı Mukar-
rebin diyor, mukarrebler için günah oluyor.
Senin için sevap olan şey, senden yüksek adam-
lar için günah oluyor. Aradaki fark çok büyük,
incelik de çok büyük ama.

Niçin?

Bana olan sevap, o benden üstüne olan adama da sevap olması lazım. Buradaki incelik çok büyük.

Şimdi bak, bir insan bir hayır yapayım der. Çocukları okutalım der bir hayır açar, bir mektep açar. Yüzlerce çocuğu toplar okutur. Bunun için bu hayırdır.

Neden?

Hayrı delalet etti. Müslüman çocuklarını okutuyor, hayırlar kazanıyor, defterine hayır işitiyor. Fakat bunun üstündeki mevki sahibi çok ısrar ediyor. Çünkü onun için günah.

Niçin?

Kendisine Allah Teâlâ'nın verdiği ömürden kendisinin melekleşmek sıfatının imkanını vermişken, o melekleşmek sıfatını bırakıyor, çocuklarla meşgul olmak sıfatı daha iyi geliyor. Bize Allah meleklik sıfatını vermiş. Biz meleklerden de efdal bir mahkûmuz. O yüksek makamı unutuyoruz, aşağıdaki dümen neferinin yapacağı işlerle meşgul oluyoruz.

Diyoruz ki: “İyi iş yaptım.” Hakikate iyi ama asıl senin için lazım olan hayatını kurtarmak idi. Nefsini emmarelikten kurtarıp mutmainliğe eriştirmek idi. Halbuki sen hala

mutmainnelik değil, emmarelikte duruyorsun. Diyorsun ki “Çok iyi işler yapıyorum.” Neden? Herkes de senin takdirdir diyor. Çünkü çok iyi iş yaptın. Bu kadar çocukları okutmak suratıyla yüksek yüksek sıfatlar kazandın. Ama kendi helâkinden haberi yok. Bunu benzetmiş İmam-ı Gazzâlî. İmam Gazali, sivrisinekler var ya ufacık bir mahluk, oradan bizi uyandırmak suretiyle diyor ki:

Şu sivrisineğe bir bak ufacık bir mahluk. İncecik bacakları var, incecik bir de gagası var, hortumu. Allah ona o kadar hassasiyet zekâ vermiş ki senin hangi damardan kan alacağını biliyor, boş yere konmuyor, o damarın üzerine konup kanını emiyor. O incecik kıldan çok ince olan hortumunun içine de delik yapmış Allah, diyor. Bu delikten de emiyor. Gece oldu mu bu lambalara ışıklara kendisini atar diyor.

Ateşe pervane ateşe aşık deriz. Halbuki diyor ki İmam Gazzâlî:

“Aşıklığından değil onun. O kendisine sıkılacak bir yer arıyor. Gözlerinin böyle ferini aldığı için tahammülü yok gözlerinin ışığa bakmaya. Ferini aldığı için orda kendisine bir yuva var zannediyor. O yuvaya kendisini atmak

için oraya hücum ediyor. Sen de dersin ki: ‘Ah şu zavallıya bak. Kendisini helak edecek orada.’ Ve nihayette o ateş onu helak ediyor orada.”

Eskiden mesela böyle lambalar değil de bizim eski lambalarımız vardı içine düşer ölür, ateşin içine. Ama sen buna hiç ağlama gülme acıma buna. Senin halin bundan daha acınacak şekildedir diyor. Senin halin bundan daha acınacak haldedir çünkü sen her gün kendini günahlara böyle [atıyorsun.]

O ateşe atıyor yanacak kurtulacak diyor. Sen hayatını ateşe atmak suretiyle günahları yapmak yapmak suretiyle hayatının ebediyetini cehenneme atıyorsun. Ebedi bir cehennem hayatına kendini atıyorsun. Acaba senin halin mi acıklı o beğenmediğin kuşcağızın minikcağızın mı hayatı acıklı diyor.

Orda iki misal zikretmiş de onun yeridir şimdi. Onun birisi bu sivrisineği bahsetmiş, birisinde de balı bahsetmiş, arıyı. Oradan da yine bize Allah Teâlâ’ya sevgiyi aşılacak suretiyle yapıyor. Arı nedir yani ufacık bir böcektir.

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ

Ve evhâ rabbüke ile'n-nahli

O arı nasıl arıdır ki bu evi ne güzel yapıyor.

Bugün mühendisler onun yaptığı evi yapmaktan acizdirler. O karanlık içerisinde, içi her taraf kapalıdır. O kapalının içerisinde santim oynamaz bir şekilde yuvalarını yaparlar. Elleri ne ölçüleri vardır ne de bir aletleri vardır. Yalnız Allah Teâlâ'nın onlara verdiği bir his ile hiçbirini birbirinden fark edilmeyecek şekilde o ölçülerini yaparlar. Onu niçin dört köşe yapmamıştır da altı köşe yapmıştır bunun sebebini bile insanlar bugün zor bulabiliyorlar. Arı dört köşe yapsaydı onu boş yerleri çok kalırdı diyor. Beş köşe yapsa yine birçok boşluklar kalır, fakat altıda hiç boşluk kalmaz, altı tam doldurur diyordu (kovanı).

Dışarıya gidiyor tabi balını alıp getiriyor. Bazen pisliğe düşebilir pislenir arı. Yahut pis bir yerden bir gıda almıştır, onu getirir. Arı sokacak olur onu yuvasına, fakat arının kapısındaki bekçiler onun pis şeyi getirdiğini derhal anlayarak hücüm eder ona öldürürler, yok ederler. Arı bile diyor kendisinin yapacağı meyvesinin içerisine, balının içerisine böyle bir pislik getireni sokmaz kapıdan içeriye. Kapıda bekçileri var bunların çünkü. Bu bekçiler

dolayısıyla kendileri yetişemezse içerden imdat isterler, hücüm ile o bir taneyi mahvederler.

Allah'ın hikmeti çok güzel bir Şey. Arı çok güzel bir derstir insanlara. İbret alın arıyı.

Arıya musallat olan bir de kurt vardır. Ufacık bir mahluk. Ama onun yaptığı balları yer, arıya bir Şey bırakmaz. Sahibine de bir Şey bırakmaz. O kurt onları yer. Arı bunun da hakkından gelemez.

Sebebi?

Hepsine Allah bir hüner vermiş. Bilir ki bu arı beni öldürür, benim gücüm arıya yetmez. Hemen kendisine bir ağ çevirir. İncecik ipliklerden örümceğin yaptığı gibi. Onun altına girer buradan arının yok zamanlarında fırsat bulur, başını çıkarır balı alır, yuvasına girer.

Bakar ki arı günden güne bal gidiyor. Düşman ortada yok. Arar bulur ama, bu sefer de gücü yetmez. Bu sefer de gücü yetmez, ağların altına gidemiyor. Maske dedikleri tabir bugün. Onun altına giremiyor. Binâenaleyh kaçmaktan başka çare olmaz. Hemen bir kumanda verir bütün taifesini alır, hadi başka yere. Bu evde fayda yok der. Bu evde bize

fayda yok kaçalım başka bir yer bulalım kendimize, der. Taifesi de hiç itiraz etmez, olduğu gibi o annesinin arkasından sıyrılır giderler.

Bu çok güzel bir derstir. Yani insanlar bunlardan ders alması iktiza eder.

Şimdi bir kötü bir cemiyetin içerisine girer, eh ne yapalım?

Zararı yok dersin. Kötünün ne zararı olacak?

Fakat bir kere yerleşti miydi cemiyetin oradan kaçmasından başka çare kalmaz. Kaçacak adam. İnsanlarda da öyle değil mi?

Vücudumuza mikroplar girer. Giren mikrop, kuvvetine göre içteki muhafız mikropları bir kere korkutup bir yere yerleşti miydi, bir de bakarsın “zavallı işte, şu mikrobu kapmış” derler, bu mikrobu kapmış derler. Beş on gün sonra yataklara düşer yuvarlanır gider.

Niçin?

Onu kapmamak lazımdı. Kaptıktan sonra önlemek lazımdı. Kaptı ve önleyemedi, akıbet yatak olur o zaman. Binâenaleyh insanlarda nasılsa cemiyetlerde de böyledir. İnsanların ölümü olduğu gibi cemiyetlerin de ölümü

vardır. Ölümlerine de sebep budur. Kötülüklerden muhafaza lazım.

Şimdi Allah burada ebrar tesmiye etti iyi insanları. Birr sahibi, ihsan sahibi.

Ne yapıyor?

Li-ennehüm berru'l-âbâe. Babasına ikram ediyor.

Ve'l-ümmehâti. Anasına ikram ediyor.

Ve'l-ebnâe. Çocuklarına ikram ediyor.

Ke-mâ enne li-vâlideyke aleyke hakkan ke-zâlike li-veledike. Nasıl ki bu babalarımıza, analarımıza, kardeşlerimize, çocuklarımıza nasıl böyle ikram hakkımızsa... Anamıza ikram edeceğiz, çünkü bizi yetiştirdiler değil mi? Mürebbilerimiz yetiştirdiler, hizmet ettiler bunları bakmak vazifemiz.

Bir de bizim evladımı var şimdi. Anamızın nasıl hakkı varsa evladımızın da hakkı aynıdır. Taa buluğ çağına erişinceye kadar. Buluğ çağına erişinceye kadar baba evladının hamisidir, hafızıdır, her şeyinden mesuldür.

Binâenaleyh anneye babaya ikram etmekle insan kendisini nasıl mükellef muvazzaf biliyorsa evladı için de anı vazifeyi bilecek,

beni nasıl yetiştirdiyse annem babam ben de evladımı öylece yetiştireceğim diye çalışacak.

Allah kusurlarımızı affetsin...

f. Ümit ve Rahmet

Bu da büyük bir ders.

إِنَّمَا الْأَمَلُ رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ لِأُمَّتِي لَوْلَا الْأَمَلُ مَا
أَرْضَعَتْ أُمَّمٌ وَلَدًا وَلَا غَرَسَ غَارِسٌ شَجَرًا

"*Innemel-amelu rahmetun minallâhi li-ummetî. Levlel-amelu mâ arda'at ümmün veleden, velâ garase gârisun şaceran.*" Emel dediğimiz bir şey var ya, emeli çok, uzun emelli bir adam deriz. Arzusu çok yani, geniş. "Şunu da yapayım, şunu da yapayım, şunu da yapayım" diyerekten emelleri var, maksatları, gayeleri var.

"Bu gayeler de ümmetim için Allah'ın Teâlâ'dan bir rahmettir" diyor. Eğer Allah Teâlâ bu emeli vermeseydi, ne bir anne çocuğuna süt verirdi, ne bir köylü bir ağaç dikerdi. Kimse bir iş yapmazdı.

Bu fani dünyada ne olacak?

Yeter işte, bir lokma ekmek Allah verir ya, rızkımı da verecek. Binâenaleyh, çalışmaya ve

yardıma hiç ihtiyaç yoktur. Çocuğuna da bakmaz olur.

Mâ arda'at ümmün veleden. Hiçbir anne, oğluna, veledine süt de vermez. Binâenaleyh bu emel de Allah Teâlâ'dan bir rahmettir. Fakat bunu yerinde harcamak lazım.

Şimdi orada demin dedim ki:

“İnsanlara lazım olan Hürriyet-i mutlakalarına kavuşmaktır. İnsanların Hürriyet-i mutlakalarına kavuşmaları ancak nefs-i sultaniye'ye erişmemeleriyle olur. Muhabbet-i İlahi'den bahsediyoruz ya. Muhabbet-i İlahiyeye'nin insanlarda tecellisi ancak nefs-i sultaniyeye eriştikten sonra tahakkuk eder. Nefs-i sultaniyeye erişirmek için emmareliği, levvameligi, mülhimeliği atlamak lazım.”

Günde yüz bin tane zikrullah yapmak lazım. Yüz bin defa Allah diyorsun günde. Katiyen levvamelikten bir adım ileri atamazsın. Bunlar zikrullahla beraber, riyazetinle beraber yürümesi lazım. Riyazetle zikrullah yan yana yürüyemezse (olmaz).

Ordusu var ama tayyaresi yok bir devletin. Nasıl iş göremezse; yer kuvvetleri iyi ama gök kuvvetleri yok. Gök kuvvetleri olmayınca yer

kuvvetleri zayıf kalır, iş işleyemez. İşte bu zikrullahın var ama riyazetin yok, yürüyemezsin ve ilerleyemezsin; levvamiliği de geçemezsin. Geçemeyince, levvamilik tehlikeli bir devirdir. Yani insan için yaraşır bir devir değildir. Zikrullah yapmak suretiyle sevap kazanır ama kazandığı sevaplar kendisini ancak levvamelikte tutabilir. Devrilirse emmareye de düşer.

Öyleyse emel iyidir, kendini kurtarabilmenin ilk çaresi. Sen kendin esir olduktan sonra, başkalarının kurtulmasına çalışmanın ne kadar boş olduğunu anlamak lazım. Esirsin. Esir olduktan sonra... Emmare demek esir demek, levvame demek esir demek, mülhime demek o da esir demek. Esaret altındasın.

Kimin esareti?

Nefsin, şeytanın esirdir. Nefsi şeytan seni top oynar gibi, çocukların top oynadığı gibi seni oradan oraya, o daldan o dala, o ayaktan ayağa yuvarlar; kurtaramazsın. Çünkü esirsin. Gideceksin, çaren yok.

Ta sultaniye geçmek de fayda etmez, sultaniyelikte karar tutabilmek. Memleketi zaptetmek para etmez. Zaptettikten sonra orada yerleşmek lazım. Sultanlık demek,

sultani devletine yetişip orada karar bulmak. İşte o zaman emniyet-i ilahiye geliyor, hiss-i ilahiye geliyor. Artık sana nefiste, şeytanda tesir edemez hale geliyor. Peygamberini Allah nasıl koruduysa, hamisi, hafızı neyse sen de öyle oluyorsun.

Onun için insana evvela lazım olan kendini esaretten ve kölelikten kurtarabilmenin yolu lazım. Ondan sonra sen memlekete de hayırlısı olursun, devlete de hayırlı olursun, her şey hayırlı. En iyi adam sen olursun.

Allah cümlemizi o iyiler zümresine ilhak etsin...

إِنَّمَا الْخَاتَمُ لِهَذِهِ وَهَذِهِ، يَعْنِي الْخِنْصَرَ وَالْبِنْصَرَ

"Innemel-hâtemu. Hâtem, yüzük.

Li-hâzihî ve hâzihî, ya'nîl-hinsara vel-binsara." Bir adam gelmiş, parmağının yüzüğünü sokup çıkarıyor şöyle. Bazen buna sokuyor, bazen buna sokuyor, bazen buna sokuyor. Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* dedi ki:

Yüzük ancak şu küçük parmağa veyahut bu küçük parmağın yanındaki şu parmağa (yüzük parmağına), ki hınsır diyorlar buna, bınsır diyorlar, bu bınsır ile hınsır denen şu küçük

parmağın ve küçük parmağın yanındaki parmaklara takılabilir. Bazen sağ, Bazen sola da takıldığını rivayet etmişler. Fakat bu iki parmakların gayrisine yüzük takmak caiz değil. Ahmaklığa alamettir demişler.

g. Güzel Ahlâkın Ölçüsü

إِنَّمَا تَفْسِيرُ حُسْنِ الْخُلُقِ: مَا أَصَابَ مِنَ الدُّنْيَا
يَرْضَى وَإِنْ لَمْ يُصِبْهُ لَمْ يَسْخَطْ

"*Innemâ tefsîru husni'l-huluki: Mâ asâbe mine'd-dünyâ yerdâ, ve in lem yusibhü lem yeshat.*"

Ahlâk-ı hasene diye her zaman söylediğimiz söz. Yetmiş kadar vardır bunlar, ahlâk-ı hasene. Tek tek almak suretiyle. Fakat şurada Efendimiz bir sözle bunu hulasa etti. Dedi ki:

Ahlâk-ı hasene, dünyadan sana isabet eden şeye senin razı olmağıdır. Fakirlik, zenginlik, hastalık, kuvvetlik, kudretlik, eh takdir-i ilahi, sen çalışacaksın da çalıştıktan sonra haline de razı olursun. O haline razı olabiliyorsan sen ahlâk-ı hasenenin sahibisin.

Yook. *Ve in lem yusibhu lem yeshat.* Bu şeye dünyadan kendisine isabet etmeyince

kızarsa, ki o zaman rıza-i ilahiyeye kızmış oluyor, ahlâk-ı haseneden çıkmış olur bu suretle de.

Onun için Allah cümlemizi kendisinin bizler için verdiği yollara razı olan kullarından eylesin...

Çünkü Cenâb-ı Hak kulları için hiçbir zaman kötülük murad etmez. Hep murad ettiği şeyler (iyi şeylerdir).

“Bana niçin paracık vermiyorsun?”

“Canım ben para çok olursa belki bunu idare edemem. Birçok günahlara girerim. Birçok fena işler işlerim. Allah'ın vermediğini de... Çünkü kafamın ölçüsünü kendim bilmiyorum ki, ileriki hareketlerimi de kendim ölçemiyorum, çok para verince şaşırırım. Nerelelere harcayayım ben bilmem. Alemin yaptığı günahlar gibi ben de günahlar işlerim. Vermediği ahirette beni koruyacak. Ben günaha girmemiş olacağım o suretle.”

إِنَّمَا يُسَلِّطُ اللَّهُ عَلَى ابْنِ آدَمَ مَنْ يَخَافُهُ ابْنُ آدَمَ وَلَوْ
أَنَّ ابْنَ آدَمَ لَمْ يَخَفْ غَيْرَ اللَّهِ لَمْ يُسَلِّطِ اللَّهُ عَلَيْهِ

أَحَدًا وَإِنَّمَا وَكَلِ ابْنُ آدَمَ لِمَنْ رَجَا ابْنَ آدَمَ وَلَوْ أَنَّ
ابْنَ آدَمَ لَمْ يَرْجُ إِلَّا اللَّهَ لَمْ يَكِلْهُ اللَّهُ إِلَىٰ غَيْرِهِ

"İnnemâ yusallitullâhu alâ ibni Âdeme men yehâfuhu'bnü Âdem. Ve lev enne'bne Âdeme lem yehaf gayrallâhi, lem yusallitillâhu aleyhi ehadâ. Ve innemâ vukile-bnu Âdeme limen racâ ibne Âdem; ve lev enne-bne Âdeme lem yercu illallâhe, lem yekilhu-llâhu ilâ gayrih."

Hiçbir tasallütten de insanoğlu kurtulmuyor yani. Cenâb-ı Hak birbiriyle bize müsaade etmiş. Bu tasallüt sebebi olaraktan.

Ve lev enne-bne Âdeme lem yehaf gayrallâhi, lem yusallitillâhu aleyhi ehadâ. Eğer Allah'tan gayrısından korkmasa da Allah'tan korksa, Allah'tan korksa da Allah'tan gayrısından korkmuyor, emrini tutuyor. Allah'ın gayrısından korkması yok. Allah Teâlâ buna kimseyi musallat etmez. Buna tasallut olunan felaketler, o çok şeylerdi. Allah'ı unutuyor da, Allah'tan başkalarından korkuyordu. Allah'tan başkalarından korktuğu için de Allah onun başına onları musallat kılıyor. Korkusu yalnız

Allah olsa, Allah onu koruyacak. İşte bu, nefsin kemâle erişmeyişinin sebeplerinden birisi.

Şimdi hepimiz korkuyoruz.

Korkmuyor muyuz?

Ufacık bir şey başımıza gelecek olsa çeşitli çarelere başvurmak suretiyle, aman bu başımıza gelmesin diye korkuyoruz. Hem rızasızlık halleri var, hem de bu Allah'a olan korkumuzun tam yerinde olmadığıнын alameti.

Ve innemâ vukile-bnu Âdeme li-men racâ ibne Âdem; ve lev enne'bne Âdeme lem yercu illallâhe, lem yekilhu'llâhu ilâ gayrih." Arap arabalarının arkasında yazılır. Bir çok yerlerde görülür.

مِنْ اسْتَعَانَ بِغَيْرِ اللَّهِ ذَلَّ وَيَرْجِعُ

"Men iste'âne bi-gayrillâhi zelle ve yerci'u." Allah'tan gayrisinden yardım bekleyenler zelil olur diyor.

Yardım etmek, rica da olur. Allah'tan gayrilerinden bir ümit bekliyor. Bir rica, bir şefaathçi bekliyor. Şefaathçi olsa da şu işim olsun diyor. Eğer kendisi tam manasıyla Allah Teâlâ'ya bağlansa, Allah Teâlâ onu oraya muhtaç etmeyecek. Onun ihtiyacı olan esbabları kendiliğinden herkese verir.

Ya ona muhtaç oluşu?

Allah Teâlâ'dan, ümitsizliğinden. Ona ümidi bağlayamamış tamamıyla yani. Teslim olamamış.

h. Namazın Arındırması

إِنَّمَا مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرٍ جَارٍ عَلَى
بَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ مَا
يُبْقَى مِنْ دَرْنِهِ

"İnnemâ meselus-salevâtil-hamsi kemeseli neherin cârin alâ bâbi ehadiküm, yağtesilü minhü kulle yevmin hamsa merrâtin, mâ yubkî min deranih."

Kapımızın önünden bir su aksa, akar bir su. Hava da şimdi sıcak, Arabistan için bu, her zaman sıcak orası. Günde beş defa gidiyor orada, güzelce bir yıkıyoruz. Güzelce bir suda böyle günde beş defa yıkanan insanın üzerinde kir olmak imkanı olur mu?

Olmaz. *Ke-zalik*. Beş vakit namaz kılan insanın üzerinde de günah denilen bir şey kalmaz. Bu ibadetler Allah Teâlâ'nın bize birer lütf-i ihsanıdır. İbadetler bize bir yük değil. Allah Teâlâ'nın bize lütf-i ihsanları, yani para

verildiđi vakitte, servet verildiđi vakitte ne kadar memnunsak, ibadetlere daha ondan çok sevimeliyiz ki, ibadetler etmek suretiyle gününde beş defa huzur-u Rabbu'l-Alemine duruyoruz.

O durmak dolayısıyla hatalarımız, otomatik mi diyorlar şimdi?

Otomatik olarak da biz af dilemeden siliniyor defterden.

Bi hürmeti'l-Ftiha.

Mehmet Zahid KOTKU
İskenderpařa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

